

Накарадно, уз много импровизација и натегнутих објашњења, у нашој јавности је постављена сасвим погрешна дилема око косовског питања: замрзнути конфликт или решење.

Пошто се у оваквој једначини замрзнути конфликт поставља насупрот решења, онда такво стање само по себи није решење. А оно што није решење — јесте проблем. Односно, како се често истиче — потпуна пропаст. Свашта се о томе може чути: од тога да ће нас та пропаст увести у нове ратове, да се тако доводи у питање будућност наше деце, до страних инвеститора који ће из Србије побећи. И све због замрзнутог конфликта.

Дефиниција замрзнутог конфликта (једна од најчешће цитираних) описује ту појаву у међународној политици као ситуацију у којој се после завршетка оружаног сукоба није пронашло решење на које пристају сукобљене стране. Због тога свака од страна тумачи стање на терену на свој начин, па се јављају бројни неспоразуми.

Замрзнути конфликт може настати из два разлога: прво, када по завршетку оружаног сукоба две стране не потпишу мировни споразум или неки други договор обавезујућег карактера, те између њих нема никаквих директних односа; друго, када се потписани мировни споразуми не поштују, што утиче на делимично „замрзавање односа“ између две стране и онемогућава проналажење дугорочно одрживог решења. Није правило, али се најчешће дешава да замрзнути конфликти из прве групе „производе ратове“, док ови из друге групе изазивају политичке напетости, ескалирају кроз повремене мање кризе, али се некако током времена решавају.

Први случај проналазимо на примерима Јужне Осетије, Абхазије, Нагорно-Карабаха, Кашмира и донекле Крима. У ову групу се могу сврстати и Пунтланд и Сомалиланд, који су прогласили независност на територији Сомалије, мада је ту неких покушаја утврђивања релација било. Други случај се тиче корејске кризе, Западне Сахаре, Тајвана, Кипра, Придњестровља, у одређеној мери то постају и примери Доњеца и Луганска после потписивања Минских споразума (или се барем сви надамо да ће то постати применом договореног у догледној будућности), али и Палестине.

Такође и — Косова и Метохије. „Косовско питање“, сагледавано из угла и теорије и праксе, не представља најтежи облик замрзнутог конфликта, већ спада у категорију оних који се „могу држати под контролом“, уз став обе стране „како су сагласне да сагласности о политичком решењу нема“.

Када је у питању Косово и Метохија, да би се сагледало шта и како даље, најпре је неопходно анализирати: зашто је то постао замрзнути конфликт?

Ако се вратимо на дефиниције и категоризације, јасно је: зато што нису поштовани уговорени мировни споразуми. Својеврсни мировни споразум, којим је заустављен рат на Косову, била је Резолуција СБ УН 1244. Усаглашавању овог документа, уз пратећа два анекса, претходила су два и по месеца интензивних разговора између пет сталних чланица СБ УН, као и са руководством СР Југославије. Живадин Јовановић је тај процес упоредио са дешавањима на Берлинском конгресу, што је у великој мери тачно.

Око 1244 су били сагласни и САД, и ЕУ, и Русија, и Кина, као и бројне, у том тренутку регионалне силе, које су кроз механизме УН помагале да се дође до задовољавајућих формулација у оквиру Поглавља 6. У овом документу се на више места спомиње „територијални интегритет и суверенитет СР Југославије“, ниједном се не употребљава појам „независност“, а подвлачи се значај „суштинске аутономије и самоуправе за Косово“.

И током успостављања УНМИК-а, затим рада Каија Аидеа, па Ахтисаријевог процеса, потом преговора које води Тројка, званичници Србије су истицали спремност да се о „суштинској аутономији и самоуправи“ направи договор. Безброј решења је нуђено, свашта је стављано на сто под паролом „више од аутономије мање од независности“, што је била директна порука да официјелни Београд нема циљ да замрзава конфликт, већ да се у складу са мировним споразумом дефинише политички оквир. Западни блок,

предвођен САД, Великом Британијом и ЕУ је имао други циљ и потпуним минирањем Резолуције 1244 увео кризу у стање замрзнутог конфликта.

После 2008. године су различита руководства Србије пристајала на договарање нових односа са Приштином, а Бриселски споразум се у том контексту може тумачити као мировни уговор, којим се покушавају умањити нежељени ефекти замрзнутог конфликта.

И поново, као и у случају Резолуције 1244, одредбе тог споразума нису спроведене у дело, не због Београда, већ због друге стране, чије ставове подржава исти онај Западни блок, који је грубо прекршио и претходни уговор. До стања замрзнутог конфликта не долази због Србије. То није одговорност званичног Београда.

Нова рунда разговора, која треба да изнедри „правно обавезујући споразум“, није избор између замрзнутог конфликта или решења, већ између замрзнутог конфликта или капитулације. Очигледно је, од Србије се захтева да омогући такозваној „Републици Косово“ столицу у УН, чиме би Резолуција 1244 постала ништавна, а испуњавање обавеза из Бриселског споразума остављено на вољу властима у Приштини. И за Албанце и за њихове спонзоре решење је капитулација Србије. Али, то за нас не може бити решење.

Отуда и закључак да до политичког решења у будућности можемо доћи само преко временски ограниченог замрзавања конфликта, уз примену досад уговорених споразума, којима би се делимично нормализовали односи са Приштином. Наравно, уколико се тога придржава и друга страна. На крају, бројни примери нам показују да се са замрзнутим конфликтом може живети и без већих последица. И Кипар и Тајван су замрзнути конфликти, па су обезбедили значајан економски раст током претходних

деценија. Мароко је постао најразвијенија држава Магреба, а Придњестровље је изградило институције и образовни систем који су по много чему испред молдавских. Две Кореје су коначно почеле преговоре после дугог периода натегнутости, а у том времену једна је постала економска сила у глобалним размерама, а друга нуклеарна војна сила. Будућност наше деце, економски раст и развој државе зависе од великог броја фактора, на које замрзнути конфликт може, али и не мора утицати.

Исто тако, замрзнути конфликти из друге категорије уопште не морају узроковати нова ратна сукобљавања. За рат је потребан повод, који Србија не нуди. Једнако, да би се започео рат, неопходан је одређени међународно-политички легитимитет, који Албанци не могу обезбедити. Због тога би мање требало размишљати о последицама могућег замрзавања конфликта, већ пре свега о последицама евентуалне капитулације.

Оне би у сваком погледу биле драматичне и узроковале дугорочну дестабилизацију унутар Србије. Решење за Косово и Метохију треба тражити, али ако то води преко капитулације, онда је боље замрзавање конфликта. Између осталог и зато што одговорност за такав расплет не би пала на наша плећа. А то је и те како важан аргумент за неке будуће преговоре, како са Албанцима тако и са другим актерима међународних односа.

(Вечерње новости)